

Socialstyrelsen
Dnr 26261/2017

106 30 Stockholm

Famnas remissvar på förslag till Socialstyrelsens föreskrifter och allmänna råd om konsulentverksamheter

Famna är riksorganisation för idéburen vård och social omsorg. Vi har för närvarande drygt 70 medlemmar och de största är Ersta diakoni, Bräcke diakoni, Stora Sköndal, Mo Gård och Stockholms sjukhem. Därutöver har vi många andra välkända medlemmar och välrenommerade aktörer som länge erbjudit medborgare och medmänniskor sociala tjänster, kvalificerad vård och individuell omsorg utan vinstsyfte, t ex kvinno- och tjejjourer, Stadsmissioner och en rad andra stiftelser och ideella föreningar.

Bland våra medlemmar bedriver drygt var tionde familjehemsvård.

Famnas viktigaste ståndpunkter i sammanfattning:

- *Famna delar bedömningen att det finns behov av att precisera regelverket för de tillståndspliktiga konsulentverksamheterna.*
- *Famna välkomnar att det ställs krav på verksamheter som bedriver konsulentstött familjehemsvård.*
- *Famna vill understryka att personer som placeras i jour- eller familjehem är en mångfacetterad målgrupp och att förslagen tycks ta sikte endast på dem som tar hand om barn.*
- *Famna välkomnar att specifika utbildnings- och erfarenhetskrav ställs.*
- *Famna efterslyser en komplettering av §6 avseende tidsmässig tillgänglighet.*

Famnas synpunkter

Famna välkomnar den analys som görs i konsekvensutredningen, men bedömer att den i några avseende är för snäv.

Målgruppen personer som placeras i jour- och familjehem är mångfacetterad och placeringar sker utifrån vitt skilda behov. Bland Famnas medlemmar finns t ex de som utöver enskilda individer – barn och vuxna – också arbetar med familjer i behov av skydd. De som placeras är såväl barn och unga vuxna som vuxna.

Några av våra medlemmar ingick i underlaget till de utredningar som Konkurrensverket och Vårdanalys genomfört och som presenteras i avsnitt 7. Dock tror vi att ett antal av de idéburna verksamheterna har missats i den kvantitativa sammanställningen över driftsformer (s 7) eftersom vi med blotta ögat kan se att det i materialet är för få ideella föreningar, möjligen även för få stiftelser: Bara bland Famnas medlemmar finns t ex minst fyra ideella föreningar som driver sådan verksamhet, och fem stiftelser.

En annan aspekt som behöver understrykas ytterligare är oklarheter i ansvarsfördelningen mellan socialnämnd och upphandlade utförare. Det är inte ovanligt att kommuner, som vill ha ramavtal med organisationer om konsulentverksamhet, i sina upphandlingsunderlag och avtal efterfrågar tjänster och åtaganden som kommunen inte kan avhända sig och som de facto ligger kvar hos kommunen även då tjänsten upphandlats. Förfrågningsunderlagen bedöms överhuvudtaget som ett problem av Famnas medlemmar, då underlagen inte tar hänsyn till vilket ansvar som ligger var, utan gärna expanderar till leverans inom fler områden än som har lagstöd eller stöd i författning. Ett exempel är att konsulentverksamheten kan åläggas att skriftligen rapportera till socialnämnden om hur vården fortskrider.

Vi instämmer i den problembeskrivning som görs att socialnämnder ibland avstår från att utreda ett tilltänkt familjehem som anvistas av en konsulentstödd verksamhet och i stället förlitar sig på den utredning som konsulentverksamheten genomfört av familjehemmet.

Författningsförslaget

I 3§ beskrivs vilka krav Socialstyrelsen vill ställa på personal i en konsulentverksamhet som föreslår familjehem och jourhem. Det nämns inte specifikt vilken högskoleutbildning som ska krävas. Inte heller ställs några specifika utbildningskrav på verksamhetscheferna.

Vår bedömning är att en viss andel av personalen bör vara socionomer för att tillämpningen ska kunna ske på ett adekvat sätt. Dock gäller för verksamheter som arbetar med varierande målgrupper och olika åldrar, inklusive vuxna, att annan relevant högskoleutbildning kan vara lämplig och nödvändig, t ex jurister och kriminologer. Vi vill också understryka att utbildningskraven inte får definieras så

snävt att endast svenska utbildningar kan räknas. Detta kan lösas genom att orden "eller motsvarande nivå" läggs till efter "180 poäng".

Vissa av Famnas medlemmar har en mängd olika sociala verksamheter och vi ser därför att en möjlighet att ta in och ge annat stöd till både familjehem och placerade från andra verksamheter än familjehemsvården bör vara aktuellt. Det kan t ex handla om terapeutiskt stöd till unga, coach och stöd genom faddrar till volontärer med relevant utbildning och kompetens. Detta bör fungera inom ramen för föreskrifterna och det bör också gå att åberopa vid upphandlingar att denna bredd och variation finns.

I §6, slutligen, slås fast att tillräckligt med personal ska finnas för att kunna lämna det stöd och den handledning som varje familjehem och jourhem behöver. Däremot sägs ingenting om tillgänglighet på kvällar och helger. Vi efterlyser en tydlig skrivning även avseende krav på sådan tillgänglighet, s k 24/7.

På Famnas vägnar

Ulrika Stuart Hamilton

Generalsekreterare